

skulle overlade til Skoleraadene og Ministeren at sige, hvad de forstaa ved „lavere lønmede Lærere“. Dernæst er der de „trængende og bebyrdede Kommuner“. Heller ikke her tør vi have nogen Mening om, hvad der skal forstaaes derved, men det overlades til Skoleraadenes Skjøn, hvad derved skal forstaaes. Altsaa, Forslaget er indskrænket til „lavere lønmede Lærere“ uden Forflaring, det er indskrænket til „trængende og bebyrdede Kommuner“ uden Forflaring; det er en Bevilling til det Princip, som er betegnet ved Skoleraadene, der efter min Opfattelse — og den har jeg lagt for Dagen ved tidligere Forslag — paa ingen Maade, isølge hele deres Sammenføjning, have Grund til at kræve et saadant Til-lidsvotum. Medens altsaa Forslaget ikke sikker nogen som helst Lærer eller nogen Kommune noget som helst Tillæg, saaledes staaer udenfor Forslaget de allerfleste Lærere og de allerfleste Kommuner; men hvorfors skulle de ikke hjælpes? Ja, siger det ærede Mindretal, det have vi in mente gjennem Ministerens Fremgangsmaade; men de Andre, som de mene at kunne hjælpe ved deres Forslag, blive ialfald kun hjulpsne efter at den store vidtløftige Undersøgelse er tilendebragt, som Ministeren maa anstille gjennem sine Skoleraad for at komme til Kundskab om enhver Kommunes økonomiske Forfatning og faae ub, om Skoleraadene have truffet det Rette ved at lade den og den Kommune for Exempel i Præstø Amt trængende, medens den maaste i Sammenligning med Kommuner i Ringhjøbing Amt maa kaldes rig og deslige. En saa omsigtfuld Minister som den nuværende høitærede Kirke- og Undervisningsminister vil naturligvis samle Oplysningerne om alle Kommuner paa sin egen Haand og undersøge, om der er skønnet rigtig, undersøge om f. Ex. en Kommune i Sorø eller Præstø Amt er økonomisk trængende, sammenlignet med en Kommune i Ringhjøbing Amt; men da den meget ærede Minister selv har sagt, at det gaar langsomt med Forretningerne i Kirke-ministeriet, og at der mangler Kræfter til at bearbejde de forskjellige Indberetninger fra Skolebirektionerne om Lærernes Embedsindtægter i 1875, vil det jo gaa meget langsommere med at faae stunderet og komme til Bunds i enhver Kommunes Forfatning her i Landet og med at danne sig en Mening om, hvorvidt Forslagene fra Skoleraadene ere retfærdige. Til en saadan Undersøgelse favner maaste Kultusministeriet Materiale, det er Noget, som fornemmelig ligger under Indenrigsministeriet, og mulig kan Kultusministeriet der søge Hjælp; men i alt Fald ville disse Undersøgelser kræve meget lang Tid, og først, naar de ere endte, ville de mulige Virkninger af Mindretallets Forslag begynde at komme frem. Da ville vi imidlertid forlængst være samlede igjen her, og muligen vi da kunne tales nærmere ved om Sagen. Skulle vi hjælpe ad denne Vej, er det altsaa bedre at lade Ministeren, naar man saa gjerne vil have det saa, foretage sine Undersøgelser.

Da kunne vi lære at kjende, hvorledes Sagen gaar, og maaste at den gaar bedre, end vi havde tænkt, saa at vi kunde være villige til at følge Ministeren. Den ærede Minister kan foretage sine Bestemmelser, han kan oplyse, at de og de Kommuner have nok Billie men ikke Evne til at hjælpe deres Lærere, og at Skoleraadene erkjende dette eller ikke erkjende dette, og saa kan han komme og sige til os: Hjælp nu til ved en Lov at ordne Forholdene efter de foreliggende Oplysninger. Saa var der dog Methode, jeg vil ikke sige i Galstaben, men i Sagen, men at ville, saaledes som det her er foreslaet, forud for saadanne Oplysninger kaste ud gjennem Ministeren og gjennem Skoleraadene Understøttelse til lavere lønmede Lærere i trængende Kommuner, uden at vi tør have nogen Mening om, hvad der menes med disse Betegnelser, kunne vi ikke gaa ind paa. Man snapper efter dette som Hundten efter Skyggen, da den havde fluppet Kjødet, men Kjødet er Flertallets Forslag; det andet er Skygebilledet — og tror man, at man kan tilfredsstille sin varme Følelse for Skolelærerne ved at stemme for dette Forslag, har man ikke set rigtig paa dette og ikke erkjendt, hvad det duer til. Desuden kan det ikke bruges og vil aabenbart ikke blive brugt af den nuværende Minister, thi han skal nok efter sin Synsmaade faae Sagen undersøgt saaledes, at han kan fortælle os med en vis Begrundelse, hvorledes han er gaaet frem, inden det bliver brugt, og dermed vil der aabenbart gaa lang Tid hen. Det er disse Betragtninger, jeg skal fremsætte angaaende Mindretallets Forslag. Løvrigt fremsatte det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Ningerslev) nogle Bemærkninger, som jeg i Meget kan tiltræde. Jeg siger: Er det sandt, at Skolelærerne lide Nød og ikke have Brødet, da kan det ikke nytte at sige, at Stammen er det danske Folkethings; Stammen maa da ligge hos Skoleraadene og Kommunerne, thi da maa de høie Skoleraad, hvem vi have betroet saa Meget, og som have omsigtfulde Mænd i deres Midte, ikke have set nøie nok efter, om der ikke var Saar at læge i Genhold til den Bemyndigelse, som Skoleraadene have efter Loven af 8de Marts 1856. Hvis vi ikke vedtage Mindretallets Forslag, er der aldeles ingen Skade stet; thi det kommer an paa Skoleraadene, enten vi vedtage Forslaget eller ikke, og Skoleraadene kunne da være opfordrede til nu at vise, at, da Folkethinget ikke vil gjøre Noget, ville de gjøre Noget og hjælpe de lavere lønmede Lærere og de mest trængende Kommuner, og have Skoleraadene ikke Penge nok i de 36 fr. Rd. Hartkorn, optage de Laan i Forrentning af, at Forrentningen og Afdragene paa disse Laan kan gaa ind under Reglerne i Loven af 2den Juli 1870. Der er saaledes ingen Skade stet, om det foreliggende Forslag ikke bliver vedtaget. Det Forslag som er stillet af det ærede